EVOLUȚIA DEMOCRAȚIEI DIGITALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA ÎN CONTEXTUL PROCESULUI DE INTEGRARE EUROPEANĂ

Ariana CIBOTARI,

student, anul III, Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative, Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 321.7:004(478):327(4) E-mail: arianacibotari7485@gmail.com

Digital democracy is an emerging phenomenon in today's reality. It is reshaping the conditions in which citizens interact with state authorities as well as with other citizens. This paper aims to examine how this interrelation is changing its shape under the influence of the European Union directives in the Republic of Moldova, as well as the guidance received from other international actors developed in this area. First of all, the paper aims to establish what digital democracy is, what the perceptions of various authors are, and whether we can speak of a genuine democracy in this case. After establishing the evolutionary approach of the given phenomenon, establishing its roots in Moldova, and after comparing it with Estonia, the thesis concludes by describing the results obtained from a questionnaire based on the perceptions of Moldovan citizens on this subject.

Cercetarea sferei de conceptualizare a democrației digitale este extrem de vastă, lăsând loc pentru fondarea diverselor opinii în legătură cu acest fenomen. Atestăm păreri care fac referire la procesele de reorientare a tendințelor tradiționale de comunicare dintre guvernare și cetățeni sau la cele de asemănare cu instrumentul distrugător al birocrației și facilitatorul apropierii de societate al funcționarilor publici. Un rol aparte îl au opiniile care îl caracterizează drept un mijloc de participare a societății civile în procesul guvernamental, din acest considerent apare în calitate de mediu menit de a încuraja spiritul civic activ de implicare al diverșilor actori, unde se promovează egalitatea de șanse și se dăruiește accesul liber la utilizarea de bunuri.

Remarcând distingerea schimbărilor produse în natura relațiilor dintre guvernanți-guvernați la etapa actuală vom specifica un exemplu elocvent de investigare și evaluare a rolului democrației digitale, anume aportul științific realizat de K. D. Kenenissa [1, 7]. Autoarea indică ideea conform căreia, scopul principal al dezvoltării e-guvernării este schimbarea relațiilor dintre furnizorul de servicii și părțile interesate ori altfel spus cetățenii.

J. Richardson și J. Emerson își arată îngrijorarea privind scăderea încrederii societății în instituțiile guvernamentale democratice din ultimul timp, dar și capacitatea reală a lor de a aborda potrivit provocările sociale și de mediu care apar. Din aceste considerente definește democrația electronică drept utilizarea tehnologiei informației

şi comunicaţiilor din secolul XXI pentru a extinde implicarea comunităţii, a extinde votul şi agenţia cetăţenească, pentru a crea în timp real procesul de luare a deciziilor, pentru a agrega rapid datele de opinie şi pentru a deschide calea pentru trecerea de la reprezentativitate la forme mai directe de democraţie.

Deviaţii de la ideile pozitive sunt puţine, dar de mare folos pentru a fi luate în considerare. La acest moment suntem în drept să lăsăm loc de interpretare pentru părerile care afirmă că procesele politice şi tehnologiile informaţionale nu sunt compatibile pentru coexistenţă, în special democraţiile. În cazul respectiv menţionăm despre contribuţia autoarei C. D' Anna-Huber [2, 5]. Cercetătoarea avertizează că procesele politice trebuie să accelereze drastic dacă se doreşte a ţine acelaşi pas cu viteza de facilitare a tehnologiilor informaţionale.

O abordare de ordin general a democraţiei digitale în lume ori a premisei de realizare a democraţiei prin tehnologie se regăseşte la autorii S. Berg şi J. Hofmann, care disting evoluţia acesteia prin prisma a trei configuraţii de tehnologie şi imaginaţii asupra democraţiei. Luând în considerare aportul pe care îl aduce tehnologia asupra instituţiilor guvernamentale se disting următoarele configuraţii: democraţie electronică, corespunzătoare anilor 1980 şi ai difuziunii prin televiziune a informaţiilor; democraţie virtuală caracteristică anilor 1990 şi cea care leagă răspândirea Internetului cu ideea libertăţii de autodeterminare a individului; democraţie web 2.0 / democraţie reţea adecvată pentru anii după 2000. Ultima se înfăţişează prin existenţa blogurilor, agendelor etc.

Cadrul legal al Uniunii Europene cu privire la democraţia digitală este foarte vast şi cuprinzător, prin aceasta ilustrând interesul sporit faţă de modalitatea desfăşurării procesului cutare. Interesul manifestat pe materie de democraţie digitală se înregistrează cu mai mult timp în urmă, atunci când au apărut semne de întrebare asupra dezvoltării şi îmbinării dintre domeniul digital şi cel politic. Unul dintre actele studiate este raportul publicat de către Parlamentul European în 2011 [3, 19], din conţinutul căruia deducem astfel de concept precum **sfera publică europeană**. Astfel, termenul enunţat întâlneşte trei definiri care se aseamănă una cu alta după context. În primul rând desemnează un „cadru de comunicare” comun. În al doilea rând sfera publică europeană denotă comunicarea între diferite state, cu posibilitatea de a fi întreprinsă la aceeaşi vreme şi dispunând de acelaşi cadru de referinţă. Cel din urmă caz observă o reţea de sfere publice naţionale europenizate datorită fluxului de informaţii, agendei politice, mass mediei transnaţionale etc.

În vederea fundamentării unui studiu ancorat condiţiilor reale de interacţionare a cetăţenilor Republicii Moldova cu democraţia digitală, lucrarea cuprinde în structura sa şi un chestionar. Acesta este constituit din 19 întrebări închise, iar unele dintre ele dispuneau de opţiunea selectărilor multiple. Eşantionul pe baza cărora au fost înglobate rezultatele constituie 202 de participanţi voluntari aleatorii, de diverse vârste.

Percepţia cetăţenilor privitor la probabilitatea ca până în 2030 Moldova să dispună de servicii guvernamentale digitalizate 100 % este una diversificată. Drept urmare desluşim: pentru aprecierea care stipulează că guvernul moldav va reuşi totalmente

este de 11.4 %; pentru că va reuși parțial au optat 46.5 % dintre respondenți; pentru că mai degrabă va reuși se înregistrează 23.8 %. Alte păreri se descifrează în felul dat: pentru varianta care spune că mai degrabă Moldova nu va reuși, s-au poziționat 11.4 %; dintre cei care cred că deloc nu va reuși sunt 3 % și ultimii care nu au cunoscut la ce variantă să adere sunt 4 %. Rezultatele pot fi observate în **Figura 2**.

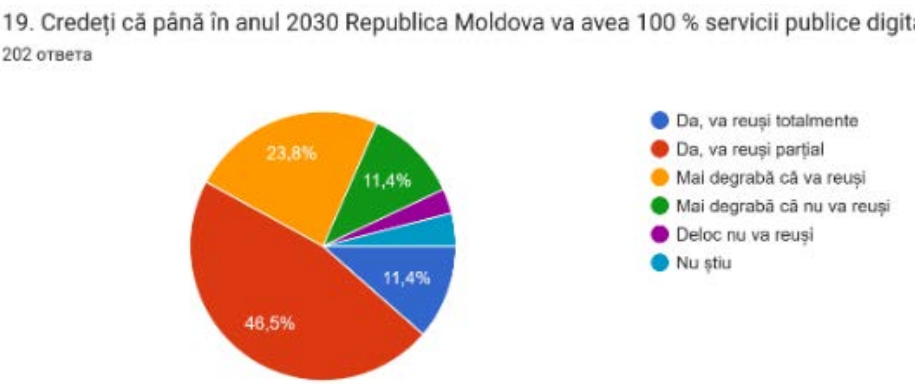

Figura 2. Reușita Moldovei de a dispune de servicii publice digitalizate complet până în 2030

Referințe:

1. D'ANNA-HUBER Christine. Where democracy and digitisation meet. Abridgement of the project «Democracy and digitisation». Bern: TA-SWISS. 2021. 5 p.
2. BECKERT Bernd, LINDNER Ralf, GOOS Kerstin, HENNEN Leonhard, AICHHOLZER Georg, STEFAN Strauβ. E-public, e participation and e-voting in Europe - prospects and challenges - Final Report. Directorate-General for Internal Policies of the Union. Brussels: European Parliament. 2011. 19 p.
3. KENENISSA Kebeda Desta. Evaluating E-Government Implementation in Public Service Delivery. Thesis for the degree of master. Sejong: KDI School of Public Policy and Management, 2017. 7 p.
4. RICHARDSON John, EMERSON Jed. EDemocarcy: An emerging Force for Change. [Accesat 23.11.2024]. Disponibil: https://ssir.org/articles/entry/edemocracy_an_emerging_force_for_change.
5. BERG Sebastian. HOFMANN Jeanette. Digital Democracy. In: Internet Policy Review, 2022. [Accesat 08.12.2024]. Disponibil: https://policyreview.info/articles/analysis/digital-democracy.

Recomandat
***Victoria BEVZIUC**, dr., conf. univ.*